

Legeliv på landet

INTERVJU

MARIT TVEITO

E-post: marit.tveito@aldringoghelse.no

Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse

Per Ove Hagestuen mistet ungdomsårene til en spiseforstyrrelse og tok en omvei før han ble lege. Nå inviterer kommunelegen og odelsgutten til låvefest med artister fra både Norge og Nashville.

Alle foto: Marte Stensland Jørgensen

Arnemoen gard ligger vakkert til i Ringeby kommune, midt i hjertet av Gudbrandsdalen. Landsbyen Ringeby ble grunnlagt som handelssentrum i 1899 og blir ofte kalt Norges minste by. Det er ikke mange svingene en skal kjøre oppover dalsiden før en finner gården, akkurat høyt nok til at utsikten over bygda og mot fjellene blir flott. Per Ove Hagestuen venter i tunet en søndag morgen.

– Mor bor i øverste del av huset, og hun sover kanskje ennå, forklarer han, og viser veien til inngangsdøra til første etasje hvor han holder til sammen med kona Britt.

– Jeg vokste opp her med far, mor, søster, besteforeldre, sauer, griser, geiter og kuer. Om sommeren var jeg og søsteren min på setra sammen med besteforeldrene, helt fra juni til september. Jeg følte jeg hadde to par foreldre. Det ble et veldig nært forhold til besteforeldrene på den måten. En gård har en i hjertet sitt. Jeg vil prøve så godt jeg kan å ta vare på det som generasjonene før meg har bygget opp.

En gård har en i hjertet sitt

– Når overtok du gården?

- Det var i 2013. Det var husdyrdrift her frem til 2007, men da sluttet foreldrene mine med det. Det tok lang tid å venne seg til at det ikke er dyr her.

- Du skal ikke ta fatt på nytt?

- Nei, jeg har såpass respekt for dyr at jeg ser at jeg ikke har tid til det. Jeg driver jorda og ordner fôr til naboen. Tar vare på hus og gjerder.

Hagestuen brøyter selv, gjør våronn og deltar i innhøsting.

Ungdomstid på barneavdelingen

- Hvorfor valgte du å bli lege?

- Det skyldtes at jeg var innlagt på sykehus som ungdom. Jeg hadde egentlig tenkt å bli dyrlege, jeg var på arbeidsuke med veterinæren her i Ringebu. Jeg hadde tenkt å kombinere det å være dyrlege med å drive gården. Da jeg var lenge syk, bestemte jeg meg for å bli lege i stedet.

- Du var innlagt med spiseforstyrrelse i ungdomstiden?

- Ja, på barneavdelingen ved Lillehammer sykehus. Jeg fikk oppfølging av psykiater også.

- Hvordan var det for en tenåringsgutt?

- Det var ganske strengt. Jeg fikk sondeemat seks ganger om dagen og måtte sitte på vaktrommet til observasjon en time i etterkant. Jeg har tenkt på det etterpå, at det var ganske inngripende. Jeg fikk permisjon til å være hjemme noen timer på julekvelden, men måtte komme tilbake før kvelden var over. Før bursdagen min hadde jeg ikke gått opp nok i vekt. Foreldrene mine kom for å hente meg, men noen timers feiring hjemme ble inndratt. Det var tøft.

- Tenker du nå at det var nødvendig?

- Det var vel det. Jeg var egentlig mer eller mindre i ferd med å dø. Den siste gangen jeg kom inn igjen, kunne jeg ikke stå på beina. Min far måtte bære meg, og de sa på sykehuset at jeg ikke hadde levd mer enn et par døgn til. Dette var i 1983, og det begynte så vidt å bli kjent at jenter kunne få spiseforstyrrelse. Men at gutter kunne få det, var nærmest ukjent. Jeg var det første guttetilfellet med spiseforstyrrelse på Lillehammer. I starten trodde alle at jeg hadde en alvorlig somatisk sykdom. Jeg var på Ullevål for å ta CT og fikk full malignitetsutredning. Jeg skjønnte ikke selv hvor syk jeg var

- Det var en uvant tanke for klinikerne?

- Ja, jeg veide 28 kg og var 16 år gammel. Jeg skjønnte ikke selv hvor syk jeg var.

- Har du noen tanker om hvorfor det skjedde?

- Jeg er ganske sikker på hvorfor det ble slik. Fra midten av barneskolen og frem til jeg ble syk, ble jeg kraftig mobbet. Det var noen eldre barn som stod bak, og jeg fortalte det aldri hjemme. Det varte i årevis, og de gjorde livet mitt ganske utrivelig. Da jeg begynte på ungdomsskolen, begynte jeg å trene mer og mer, men meldte meg ut av den organiserte idretten for å unngå de som hadde plaget meg. Jeg ble mer isolert, og så ble jeg opptatt av kosthold. Jeg liker å gjøre ting grundig, og plutselig hadde jeg viklet meg inn i noe jeg ikke kom ut av.

Per Ove Hagestuen

Født 20. juli 1968

Cand.med. Universitetet i Bergen 2010

Spesialist i allmennmedisin 2017

Spesialist i samfunnsmedisin 2019

Driver Arnemoen gard

– Selv om du hadde vært pasient der, valgte du likevel Lillehammer sykehus i turnus?

– Jeg var veldig heldig i turnustrekningen og fikk nummer 36. Jeg hadde bestemt meg for å velge Lillehammer hvis jeg hadde mulighet, slik at jeg kunne flytte hjem så tidlig som mulig. Det gikk fint å være tilbake da, men i mange år klarte jeg ikke å se opp mot sykehuset når jeg kjørte forbi. Jeg var ikke mer enn 15 år da jeg ble innlagt, og jeg var mer eller mindre et helt år på sykehuset. Mamma og pappa var helt enestående. Særlig mamma var ofte på besøk, gjerne 3–4 ganger i uken. Jeg stod alltid og så etter dem da de reiste, fra vinduet i niende etasje.

Vendepunktet

– Jeg husker da det snudde.

Hagestuen skulle se en fotballkamp som ble utsatt grunnet opptøyer på tribunen, den såkalte Heysel-tragedien i 1985, og gikk for å ta en dusj i stedet.

– Da så jeg meg selv i speilet og fikk en vekker. Plutselig så jeg meg selv på ordentlig, og at dette ikke gikk. Den sommeren gikk jeg mye opp i vekt, begynte å trene på en sunn måte og å komme tilbake i form.

Årene på videregående handlet mest om skole og å bli frisk.

– Da jeg begynte å studere medisin, gikk det opp for meg at 6–7 år av livet mitt nesten var borte. Det ble litt ungdomstid da i stedet. Jeg hadde vanskelig for å konsentrere meg om krevende studier og klarte ikke å fortsette.

– Du startet på nytt etter mange års pause?

– Etter mange år med jobb på sykehjem i Oslo, tok jeg grep og fikk lyst til å begynne på nytt. Jeg flyttet til Bergen i 1996, kanskje også litt fordi jeg alltid har vært en ihuga Brann-supporter. Jeg tok hjelpepleierutdanning, slik at jeg fikk større faste jobber og lån i banken. Jeg var stolt da jeg tok fagprøven 32 år gammel. Det var mange år siden jeg hadde følt at jeg hadde prestert noe. Og det gjorde meg veldig godt. Gradvis bygget jeg opp selvtilliten igjen. Jeg gjenopptok medisinstudiet da jeg var 36 år og fullførte da jeg var 42 år gammel. Jeg har aldri angret på at jeg fulgte den drømmen. Jeg føler meg veldig heldig som får arbeide som lege, og stortrives i jobben.

- Hvordan er det å være fastlege i egen kommune?

- Det er både fordeler og ulemper ved det, men langt flere fordeler, synes jeg. De som bor her, kan velge mellom flere flinke kolleger. Det at man kjenner til folk eller bakgrunnen, det slår ikke negativt ut.

Nå er Hagestuen både fastlege og kommuneoverlege med spesialitet i samfunnsmedisin.

- Hvor stor er kommunen?

- Det bor 4 500 mennesker i Ringebu, men det skjer ganske mye her.

- Hva er det viktigste som kommuneoverlege i en liten kommune?

- Jeg har prøvd å være tilgjengelig og er opptatt av de sårbare gruppene i samfunnet og forebyggende arbeid. Selv om jeg bodde borte i mange år, kjenner jeg kommunen godt.

Americana på låven

Våningshus, garasje og låve danner et fint lite tun på Arnemoen gard. Inne i låven pynter gamle redskaper opp veggene, mens moderne lydplater dekker taket.

- Hvordan kom du på å bygge om låven til konsertlokale?

- Jeg har alltid vært veldig musikkinteressert. Musikk er en viktig del av livet.

- Spiller du selv?

- Jeg spilte saksofon i korpset og rakk så vidt å prøve meg i et band med elektrisk gitar. Men det var like før jeg ble syk, så det ble lagt på is. Etter at jeg flyttet hjem og tok over gården, ble jeg med i Laugen rock- og bluesklubb. Klubben fikk tilbud om mange bra artister, men vi måtte si nei til flere, og det var litt frustrerende.

Så kom anledningen til en større fest.

- Jeg fant det gamle skjøtet på Arnemoen gard fra juli 1916. Det var oldefaren som kjøpte gården, etter å ha gått som husmannsgutt og spart penger. - Jeg inviterte venner og familie og hadde bestemt meg for å ha band og låvefest. Det var såpass vellykket at jeg fikk lyst til å gjøre mer av det.

Det ble det raskt anledning til etter at han møtte kona i 2016.

- Vi giftet oss allerede sommeren 2017. Selskapet ble holdt i låven, og da bygde vi en bar. Så hadde vi noen konserter med veldig bra band, og det ble reportasje i avisen. Etter det henvendte noen seg til kommunen med spørsmål om bruksendring. Jeg hadde ikke engang tenkt i de baner, jeg brukte låven som før og kjørte inn traktoren for vinteren. For meg er det viktig at alt er i orden, og nå, etter mye tid og penger er endelig alle papirer på plass.

- Har du en drømmebooking?

- Jeg har alltid vært en stor fan av Raga Rockers. Det hadde vært morsomt.

- Er det noen andre band du har spesielt lyst til å booke?

- Jeg booker stort sett det jeg har lyst på, men det er jo ikke navn som alle vet om. Det begynner å bli kjent at det kommer flinke artister til låven. Flere herfra har fått nye favorittband. Den første helgen i juni har vi festival. Der har både Franska Trion og Helldorado spilt - to høydepunkter for meg.

- Du henter artistene selv og innlosjerer dem?

- Vi gjør bare det som er naturlig for oss. Artistene setter pris på å komme hjem til folk. Når det er konsert, er det gjerne lydprøve fra kl. 17 til 18 og deretter middag. Britt står for matlagingen, og jeg er med på alt borte i låven. Moren min tar imot billetter og søsteren min hjelper gjerne til. Britt serverer hjemmelaget mat til artistene, og vi har god tid rundt bordet. Hvis det bare er én eller to artister, overnatter de gjerne i loftsleiligheten og får frokost før de drar. I låven blir det veldig nært, artistene er der etter konserten og vi har fått mange gode tilbakemeldinger fra de som spiller. Vi har ennå ikke hatt en artist som ikke har sagt at de vil komme tilbake. Nå er det mange henvendelser i uka med artister som vil spille her.

Artistene setter pris på å komme hjem til folk

- Hvor mange er det plass til i låven?

- Vi pleier å legge ut 80 billetter.

- Det blir nokså intime konserter?

- Ja, det blir det. Jeg håper det kan være med på å sette Ringeby på kartet på en positiv måte.

- Har du flere ambisjoner for Arnemoen gard?

- Nei, jeg er godt fornøyd med konsertene. Og så har jeg vist litt fotball på storskjerm i høst, kanskje jeg fortsetter med det. Jeg er veldig stolt av publikummet vårt, det er lydhøre folk i alle aldre. Vi får tilbakemeldinger på at vi har god lyd. Jeg samarbeider med en lokal lydmann som er veldig flink. Det kommer nok en del publikum som ikke nødvendigvis er ute på så mye annet, men som synes det er trivelig å komme hit.

- Selger du mat?

- Til de mindre arrangementene midt i uka pleier mamma å bake en kringle. Jeg håper og tror at det er litt folkehelse i å ha en slik møteplass. Jeg har en som alltid kommer og takker etter konsertene for at livet hans berikes.

- Hva får du ut av disse arrangementene?

- Jeg håper at det kan gå i balanse på sikt. Det er mye jobb, og foreløpig er det et underskuddsprosjekt. Men det er så fint å få til noe som folk liker. Det er en glede for meg å bane vei for god musikk. Og så treffer man mange hyggelige folk.

- Du har lært mye?

- Jeg kunne ingenting om verken lydanlegg eller backline før. Hele prosessen med bruksendring var det også mye læring i. For meg handler det mest om gleden ved å se folk kose seg. Vi har vært aktive og hatt rundt 60 arrangementer og 80 artister her. Det har vært alt fra ti betalende til fullt hus. Men jeg tror aldri vi har hatt noe arrangement som jeg har følt har vært mislykket.

Han viser stolt frem låven med scene, sofaer, salongbord og silo.

- Jeg storkoser meg på låven.